

02 septembrie 2026 nr. 04-3/61-2269
la nr. _____ din _____

Ministerul Afacerilor Interne,
Email: elena.sterpu@mai.gov.md

OPINIE

la proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (privind stabilirea restricțiilor și sancțiunilor în domeniul articolelor pirotehnice și a explozivilor de uz civil)
(număr unic 836/MAI/2026)

Avocatul Poporului salută inițiativa Ministerului Afacerilor Interne privind stabilirea restricțiilor și sancțiunilor în domeniul articolelor pirotehnice și a explozivilor de uz civil.

Avocatul Poporului a examinat proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (privind stabilirea restricțiilor și sancțiunilor în domeniul articolelor pirotehnice și a explozivilor de uz civil), *număr unic 836/MAI/2026*, elaborat de către Ministerul Afacerilor Interne, care derivă din recomandările formulate în cadrul ședinței din 4 martie 2026 a Comisiei pentru mediu, climă și tranziție verde a Parlamentului pe marginea audierilor publice privind mecanismele de reglementare a articolelor pirotehnice și reducerea graduală a utilizării acestora, la care a fost audiat Raportul special al Oficiului Avocatului Poporului „Evaluarea impactului utilizării produselor pirotehnice și interferența cu drepturile fundamentale ale omului”.

Avocatul Poporului susține de principiu proiectul de act normativ. Acesta răspunde constatării centrale a Raportului special menționat (Capitolul VII), potrivit căreia „mecanismele actuale de control sunt depășite de amploarea fenomenului”, și remediază lacuna esențială identificată privind existența, în Legea nr. 143/2014, a unor interdicții lipsite de sancțiuni corelative.

Totodată, Avocatul Poporului vine cu unele propuneri de îmbunătățire a proiectului respectiv, menționând că prezenta opinie se concentrează pe cadrul general de protecție a drepturilor omului, fără a se pronunța asupra aspectelor ce

vizează drepturile minorilor, acestea făcând obiectul domeniului de competență distinct al Avocatului Poporului pentru Drepturile Copilului.

1. Cu referire la Art. I. - Codul Penal al Republicii Moldova, la pct. 1 “*La articolul 248 alineatul (6), după textul „a dispozitivelor militare,” se completează cu textul „a articolelor pirotehnice,”*”, menționăm următoarele:

Completarea propusă introduce în enumerarea de la art. 248 alin. (6) din Codul Penal noțiunea generică de „articole pirotehnice”, fără nicio calificare sau diferențiere. Or, Legea nr. 143/2014 privind regimul articolelor pirotehnice nu tratează aceste produse ca pe o categorie unitară, ci instituie, la art. 5, o clasificare riguroasă pe niveluri de risc, care determină regimuri juridice și de accesibilitate diferite.

Atât în cadrul legislativ actual, cât și în cel prevăzut de proiect, articolele pirotehnice sunt calificate în mod distinct, având un regim juridic diferențiat.

Legea nr. 143/2014 stabilește opt categorii de articole pirotehnice cu regimuri distincte. Spre exemplu, Categoria F1 (articole de divertisment de risc foarte scăzut și zgomot neglijabil) au un regim special, fiind calificate distinct față de celelalte articole pirotehnice. Acestea sunt destinate utilizării inclusiv în interiorul spațiilor de locuit și pot fi comercializate liber persoanelor fizice, inclusiv minorilor care au atins o anumită vârstă minimă legală, în timp ce categoriile F2, F3, F4, T2 și P2 au destinație profesională și se vor utiliza exclusiv de către pirotehnicienii autorizați. La aceste opt categorii se adaugă o clasă distinctă, aflată în afara circuitului civil: petardele, bateriile de petarde, petardele luminoase și bateriile de petarde luminoase, a căror producere, import, export, transport, comercializare și utilizare sunt interzise integral prin art. 4 lit. a) din Legea nr. 143/2014.

Prin analogie, se observă că art. 248 alin. (6) din Codul Penal recurge deja la o calificare de regim juridic în cazul unui obiect material comparabil, referindu-se la „*armele și munițiile interzise în circuitul civil sau supuse autorizării*”. Legiuitorul a considerat necesară delimitarea acolo unde obiectul material circulă în regimuri diferite. Însă introducerea sintagmei generice „articole pirotehnice” lasă această categorie necalificată. Considerăm că astfel se ignoră clasificarea legală existentă pe etichetele produselor (conform art. 16 din Legea nr. 143/2014), care separă clar articolele inofensive de cele periculoase.

Consecința absenței oricărei distincții în textul art. 248 alin. (6) din Codul Penal este că introducerea nedeclarată în țară a unui articol din categoria F1, produs

pe care statul îl admite în comerț liber, atrage aceeași pedeapsă ca și contrabanda cu droguri, arme interzise în circuitul civil sau materiale radioactive (*amendă de la 5.500 la 6.500 unități convenționale sau închisoare de la 3 la 8 ani*).

O asemenea redare a normei contravine principiului potrivit căruia gravitatea sancțiunii trebuie să reflecte gradul de pericol social al faptei, consacrat de art. 7 din Codul Penal, precum și exigenței proporționalității restrângerii drepturilor, prevăzute de art. 54 alin. (4) din Constituție. Un regim sancționator identic pentru fapte cu grad de pericol social radical diferit nu satisface această exigență.

În context, **Avocatul Poporului recomandă reformularea Art. I pct. 1 din proiectul de lege**, cu titlu de propunere, venim cu o redacție sugestivă.

„1. La articolul 248 alineatul (6), după textul a “dispozitivelor militare,” se completează cu textul “a articolelor pirotehnice interzise în circuitul civil sau cu destinație profesională, în sensul Legii nr.143/2014 privind regimul articolelor pirotehnice,”.

2. Cu privire la Art. I. pct. 3 prin care Codul Penal se completează cu “*Articolul 300¹. Nerespectarea regimului explozivilor de uz civil*” și **Art. II. pct. 2** prin care Codul Contravențional se completează cu “*Articolul 358². Încălcarea regimului explozivilor de uz civil*” și **Art. IV**, menționăm următoarele:

Se apreciază că, Nota de fundamentare a proiectului preia din Raportul special menționat supra, în mod extins și în cea mai mare parte fidel, întreaga bază factuală a intervenției legislative: datele Centrului Național de Asistență Medicală Urgentă Prespitalicească privind cele 11 solicitări și 10 spitalizări; datele Inspectoratului General al Poliției privind cele 122 de sesizări, 67 de procese-verbale, 313 acțiuni de control și 2.421 de unități confiscate; măsurătorile Agenției de Mediu privind depășirea pragului de 50 $\mu\text{g}/\text{m}^3$; exemplele de bune practici ale statelor; jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului în cauza *Zammit Maempel c. Maltei* (2011).

Faptul că proiectul își are sursa în Raportul special creează o exigență specifică de coerență între fundamentare și dispozitiv, care operează în ambele sensuri: acolo unde proiectul preia constatările Raportului special, acesta urmează să ofere și soluțiile normative pe care aceste constatări le fundamentează și invers, iar necorelarea dintre fundamentare și dispozitiv trebuie motivată expres.

În acest sens, Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative consacră, la art. 3 alin. (2), principiile de bază ale legiferării, printre care se numără oportunitatea, coerența, consecutivitatea, stabilitatea și predictibilitatea normelor juridice. Totodată, art. 30 din aceeași lege impune ca nota de fundamentare care însoțește proiectul să cuprindă descrierea condițiilor ce au impus elaborarea acestuia, a situației actuale și a problemelor care necesită intervenția, precum și analiza impactului de reglementare. Prin urmare, orice intervenție legislativă, cu atât mai mult una care instituie noi infracțiuni și contravenții, trebuie să fie precedată de identificarea problemei pe baza unor date verificabile și de evaluarea efectelor preconizate.

Cu toate acestea, în privința componentei referitoare la explozivii de uz civil, Nota de fundamentare nu prezintă informație relevantă, precum incidente înregistrate, numărul operatorilor vizați, impactul administrativ, financiar sau social, spre deosebire de componenta referitoare la articolele pirotehnice, pentru care sunt furnizate date detaliate pe fiecare segment.

Avocatul Poporului precizează că nu pune la îndoială necesitatea și oportunitatea completării cadrului normativ în domeniul explozivilor de uz civil. Cu toate acestea, pentru asigurarea rigorii legislative și respectarea standardelor de transparență, **recomandă** completarea Notei de fundamentare a proiectului cu descrierea distinctă a problemei care impune intervenția în domeniul explozivilor de uz civil, susținută de date statistice privind incidentele, operatorii vizați și impactul preconizat.

3. Cu referire la Art. II. pct. 1 din proiect, prin care se completează Codul Contravențional cu “Articolul 357¹. Încălcarea regimului articolelor pirotehnice”, comunicăm următoarele:

La alin. (2) lit. e) al art. 357¹ Cod Contravențional, de reținut:

(2) Încălcarea regimului articolelor pirotehnice prin:

e) utilizarea articolelor pirotehnice în rezervațiile științifice, zonele A, B și C ale parcurilor naționale, monumentele naturii, rezervațiile naturale, rezervațiile peisagistice, rezervațiile de resurse, grădinile dendrologice, monumentele de arhitectură peisajeră, grădinile zoologice, rezervațiile biosferei, zonele umede de importanță internațională (situri Ramsar), precum și în zonele de protecție ale acestora, conform Legii nr. 1538/1998 privind fondul ariilor naturale protejate de

stat, se sancționează cu amendă de la 75 la 150 de unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 100 la 200 de unități convenționale aplicată persoanei juridice cu sau fără privarea de dreptul de a desfășura o anumită activitate pe un termen de la 3 luni la un an.

Subliniem că Raportul special documentează (Capitolul II) faptul că detonarea articolelor pirotehnice eliberează în atmosferă pulberi metalice, sulfati, nitrați și carbon elementar, iar concentrațiile de particule în suspensie depășesc de 300 de ori concentrația maximă admisibilă în intervalul 00:00 - 01:00, un singur gram de petarde de mână generând 324 mg de PM10. Nota de fundamentare (pct. 4.5) cuantifică emisiile anuale ale sectorului la 6,26 tone de PM2.5 și 7,92 tone de PM10, „încărcate cu metale grele (bariu, stronțiu, antimoniu)” și reține depășiri sistematice ale pragurilor de poluare fonică, cu niveluri de 120–140 dB.

La fel, Capitolul V din Raport stabilește că exploziile ating 140–170 dB, față de o toleranță obișnuită a animalelor de companie de 60-70 dB, că păsările se înalță la altitudini de până la 800 de metri și cad epuizate sau moarte, și că „în fiecare an sunt raportate sute de păsări moarte după nopțile cu focuri de artificii”. Studiul Universității Curtin, citat în Capitolul I, reține perturbarea ritmurilor naturale ale faunei sălbatice ca efect distinct.

Or, ariile enumerate la lit. e) sunt **exact perimetrele constituite pentru conservarea acestor specii și habitate**. Siturile Ramsar au ca obiect protecția păsărilor de apă și a rutelor de migrație, categoria de faună pe care Raportul o identifică drept cea mai vulnerabilă la efectele sonore și luminoase. Impactul într-o rezervație a biosferei nu este comparabil cu cel produs în intravilan: prejudiciul afectează populații de specii protejate, este cumulativ și, în cazul mortalității avifaunei ori al perturbării reproducerii, ireversibil.

Cu toate acestea, amenda maximă prevăzută în proiect, aplicabilă persoanei juridice pentru o asemenea faptă este de 200 unități convenționale, sumă care nu reflectă valoarea bunului ocrotit și care riscă să fie percepută ca un cost previzibil de operare, iar nu ca o măsură de descurajare. Un asemenea quantum nu asigură internalizarea costului prejudiciului ecologic de către cel care îl produce, potrivit principiului „poluatorul plătește”, și nu corespunde obligației statului de a asigura protecția efectivă a dreptului la un mediu înconjurător sănătos, garantat de art. 37 din Constituție.

În context, **Avocatul Poporului recomandă** reconsiderarea regimului sancționator prevăzut pentru fapta de la art. 357¹ alin. (2) lit. e) din Codul Contravențional, prin reglementarea acesteia într-un alineat distinct, cu limite de amendă superioare celor prevăzute la alin. (3) și (4), astfel încât sancțiunea să corespundă gradului de pericol al faptei și să prezinte un caracter efectiv descurajant.

4. La alin. (5) al art. 357¹ Cod Contravențional, de reținut:

(5) Cu ocazia unor evenimente de interes local, național sau internațional, precum și utilizarea articolelor pirotehnice în cadrul operațiunilor de salvare, intervențiilor de urgență sau al altor activități de semnalizare, este permisă utilizarea acestora și în timpul nopții, de la ora 22.00 până la ora 07.00, în condițiile Legii nr. 143/2014 privind regimul articolelor pirotehnice.

Potrivit prevederilor art. 4 lit. b) din Legea nr. 143/2014 se interzice utilizarea articolelor pirotehnice în localități, în timpul nopții, de la ora 22.00 până la ora 07.00, cu excepția cazurilor **lansării focurilor de artificii** cu ocazia unor evenimente de interes local, național sau internațional.

Observăm că norma propusă la alin. (5) al art. 357¹ Cod Contravențional condiționează utilizarea nocturnă în cadrul operațiunilor de salvare, al intervențiilor de urgență și al activităților de semnalizare de respectarea „condițiilor Legii nr. 143/2014”, însă legea specială nu reglementează aceste ipoteze și, prin urmare, nu stabilește nicio condiție în privința lor.

De asemenea, la pct. 1 al Art. III. - modificările propuse la Legea nr. 143/2014 privind regimul articolelor pirotehnice, art. 2 se completează cu noțiunea „spectacol pirotehnic și focuri de artificii cu articole pirotehnice de destinație profesională” cu următorul cuprins:

„spectacol pirotehnic și focuri de artificii cu articole pirotehnice de destinație profesională - prezentarea unui program public sau privat de divertisment prin utilizarea de articole pirotehnice de divertisment (în special din categoriile F2, F3 și/sau F4), destinată a fi utilizată exclusiv de către pirotehnicieni autorizați, în condiții stricte de securitate”.

Pentru asigurarea unei coerențe a cadrului normativ în domeniu **Avocatul Poporului recomandă** ajustarea art.4 lit. b) din Legea nr. 143/2014, după cum urmează:

- „b) utilizarea articolelor pirotehnice în localități, în timpul nopții, de la ora 22.00 până la ora 07.00, cu excepția spectacolelor pirotehnice și a focurilor de artificii organizate și executate de pirotehnicieni autorizați cu ocazia unor evenimente de interes local, național sau internațional, precum și cu excepția utilizării articolelor pirotehnice în cadrul operațiunilor de salvare, al intervențiilor de urgență ori al altor activități de semnalizare;”
- reformularea alin. (5) al art. 357¹ Cod Contravențional astfel încât să reproducă fidel excepțiile din legea specială:

„(5) Nu constituie contravenție desfășurarea spectacolelor pirotehnice și lansarea focurilor de artificii de către pirotehnicieni autorizați, cu ocazia unor evenimente de interes local, național sau internațional, precum și utilizarea articolelor pirotehnice în cadrul operațiunilor de salvare, al intervențiilor de urgență ori al altor activități de semnalizare, efectuate în condițiile Legii nr. 143/2014 privind regimul articolelor pirotehnice.”

5. Cu referire la Art. V din proiect - Dispoziții finale și tranzitorii, se constată că acesta reglementează exclusiv situația licențelor, prevăzând la alin. (2) - (5) menținerea valabilității acestora pe o perioadă de 6 luni, obligația de reperfectare și pierderea de drept a valabilității la expirarea termenului. Nicio dispoziție nu vizează însă articolele pirotehnice propriu-zise, aflate legal în posesia persoanelor fizice ori în stocurile operatorilor economici la data intrării în vigoare a legii. Or, potrivit Art. III pct. 5 din proiect, categoriile F2 și F3 devin, de la 1 ianuarie 2028, articole cu destinație profesională, iar comerțul liber rămâne rezervat exclusiv categoriei F1.

Consecința este că articolele dobândite în condiții de deplină legalitate până la 31 decembrie 2027 trec automat, de la data intrării în vigoare, în sfera ilicitului: utilizarea lor devine contravenție potrivit art. 357¹ alin. (1) din Codul Contravențional, iar deținătorii de bună-credință se află în situația de a fi sancționați fără a li se fi oferit vreo modalitate de conformare. Aceasta constituie o ingerință în dreptul de proprietate garantat de art. 46 din Constituție și de art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenția Europeană a Drepturilor Omului, lipsită de cadrul procedural pe care testul de proporționalitate îl impune. Nereglementată rămâne și situația stocurilor deținute de operatorii economici ale căror licențe își pierd valabilitatea de drept potrivit art. V. alin. (5).

În lipsa unui mecanism de predare există riscul ca aceste articole să fie păstrate în locuințe și anexe, în condiții necorespunzătoare de depozitare sau să alimenteze piața ilicită. Atenționăm că Raportul special identifică piața ilicită drept vector principal al riscului, consemnând că numai în luna decembrie 2025 au fost ridicate produse pirotehnice de calitate necorespunzătoare în valoare de peste 200 mii lei și subliniind că, în cazul produselor defecte, „chiar și manipularea unor dispozitive considerate aparent sigure se poate solda cu consecințe grave”.

Prin urmare, **Avocatul Poporului recomandă completarea Art. V cu reglementări privind procedura de predare voluntară a articolelor pirotehnice ale căror regim juridic se modifică**, care să prevadă un termen de conformare de cel puțin 6 luni de la intrarea în vigoare a legii, exonerarea expresă de răspundere contravențională și penală pentru deținerea și predarea acestora în interiorul termenului, desemnarea autorității competente să le primească, regimul stocurilor operatorilor economici, precum și obligația informării publice prealabile asupra procedurii.

Reiterând disponibilitatea de cooperare, Avocatul Poporului își exprimă convingerea că propunerile formulate vor contribui la asigurarea unui just echilibru între obiectivele urmărite prin proiect și standardele de protecție a drepturilor omului.

Cu respect,

Ceslav PANICO,
Avocatul Poporului (Ombudsmanul)

Ex. Nicoleta Crivenco
Tel. 060068256
E-mail: nicoleta.crivenco@ombudsman.md